

Алла СЕВЕРИНОВА,

методист лабораторії природничо-математичних дисциплін комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИКИ І ХІМІЇ

Сучасна освіта з фізики та хімії відіграє ключову роль у розвитку науки й технологій, які впливають на всі аспекти життя. Завдяки знанням з цих предметів люди створюють нові матеріали, розробляють ефективні джерела енергії та досліджують космос. Крім того, фізика і хімія допомагають розв'язувати екологічні проблеми, знаходити інноваційні рішення для медицини та покращувати якість життя. Вивчаючи ці науки, ми не лише розширюємо власні знання, а й робимо внесок у майбутнє людства.

Організація освітньої діяльності у 2025-26 навчальному році у 7, 8-х класах закладів загальної середньої освіти здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898 (далі – Державний стандарт) <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyakipitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoi-serednoi-osviti-i300920-898>).

Особливості реалізації освітніх галузей, внутрішньогалузевої та міжгалузевої інтеграції

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Рекомендоване	Мінімальне	Максимальне
		7 клас		
Природничі	На тиждень	7,5	7	9
	На рік	262,5	245	315
		8 клас		
	На тиждень	8,5	8	10
	На рік	297,5	280	350

У 7-8-х класах природничі освітні галузі може бути реалізована в навчальному плані закладу освіти як через окремі предмети – фізика, хімія, біологія, географія, так і через інтегрований курс «Природничі науки».

За умови організації вивчення окремих предметів рекомендований розподіл годин тижневого навантаження є таким:

7 клас: фізика - 2 години, хімія - 1 година, біологія - 2,5 години, географія - 2 години;

8 клас: фізика - 2 години, хімія - 2 година, біологія - 2,5 години, географія – 2 години.

Заклад освіти може здійснювати перерозподіл навчальних годин між предметами галузі в межах визначеної кількості годин на вивчення природничої

освітньої галузі, враховуючи освітні потреби учнів, що відображається в освітній програмі закладу.

Кількість навчальних годин на вивчення **інтегрованого курсу «Природничі науки»** визначається закладом освіти самостійно в межах заданого діапазону «мінімального» та «максимального» навчального навантаження.

Спираючись на модельні навчальні програми окремих предметів природничої освітньої галузі, заклад освіти може розробляти навчальну програму інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту інтегрованих курсів може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності змісту і результатів або усіх складників або окремих складників природничої освітньої галузі у певних комбінаціях. Навчальні програми інтегрованих курсів можуть розроблятися закладом освіти на весь цикл предметного вивчення (7 - 9 клас), або на окремі класи навчання.

Відповідно до навчального плану заклад освіти здійснює вибір модельних навчальних програм для закладів загальної середньої освіти з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (програми розміщено за посиланнями: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkolizaprovdzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

<https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy>).

Навчальну програму вчитель розробляє на основі модельних навчальних програм, що містять опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому, ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами із зазначенням кількості годин, необхідної для провадження послідовності досягнення результатів навчання учнів з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів), їхнього змісту та видів навчальної діяльності учнів.

На сайті МОН представлено такі модельні навчальні програми:

3 ФІЗИКИ:

1. Модельна навчальна програма «ФІЗИКА. 7-9 класи» (автори: Максимович З. Ю., Білик О. М., Варениця Л. В., Коваль Г. С., Микитек О. М., Ординович М. Б., Созанський А. В., Шевців В. Ф.) URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpgclefindmkaj/https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Fizyka-2023/Fizyka.7-9.kl.Maksymovych.ta.in.20.02.2023.pdf>;

2. Модельна навчальна програма «Фізика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Головка М. В., Засекін Д. О., Засекіна Т. М., Крячко І. П., Ляшенко О. І., Мацюк В. М., Мельник Ю. С., Непорожня Л. В., Сіній В. В.). URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpgclefindmkaj/https://>

mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/16.08.2023/Fizyka.7-9%20kl.Holovko.ta.in.16.08.2023.pdf;

3. Модельна навчальна програма «Фізика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Кремінський Б. Г., Гельфгат І. М., Божинова Ф. Я., Ненашев І. Ю., Кірюхіна О. О.). URL: chrome-extension://efaidnbmnnnbpcajpcgglefindmkaj/https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/16.08.2023/Fizyka.7-9%20kl.Kreminsky.ta.in.16.08.2023.pdf;

3 ХІМІЇ:

1. Модельна навчальна програма «Хімія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Лашевська Г. А.). URL: chrome-extension://efaidnbmnnnbpcajpcgglefindmkaj/https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/Khimiya.7-9.klas.Lashevskaya.18.08.2023.pdf;

2. Модельна навчальна програма «Хімія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Григорович О. В.). URL: chrome-extension://efaidnbmnnnbpcajpcgglefindmkaj/https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/Khimiya.7-9.klas.Hryhorovych.29.12.2023.pdf.

На основі модельної та/або затвердженої педагогічною радою навчальної програми навчального предмета (інтегрованого курсу) вчитель **складає календарно-тематичне планування** з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є *індивідуальною справою вчителя*. Встановлення універсальних стандартів таких документів у межах закладу загальної середньої освіти міста, району чи області не передбачено законодавством.

Автономія вчителя має бути забезпечена академічною свободою. Учитель сам обирає форми, методи і засоби навчання, що відповідають освітній програмі. Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Упродовж навчального року **вчитель може вносити зміни** у календарно-тематичне планування, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем і змістових модулів.

В оцінюванні результатів навчання важливо розрізнати **поточне оцінювання, формувальне оцінювання** (оцінювання для навчання або оцінювання «в процесі») та **підсумкове оцінювання** (семестрове, річне).

Поточне, формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням сформуванню власної траєкторії розвитку, тоді як підсумкове оцінювання має на меті отримати дані про рівень співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими / очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом та/або освітньою програмою.

На педагогічній раді працівники закладу освіти можуть ухвалити рішення про здійснення тематичного оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з окремих предметів / інтегрованих курсів, частоту та процедури проведення тематичного оцінювання,

а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають з урахуванням дидактичної мети відповідної навчальної програми.

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного етапу освітнього процесу.

Галузеві (предметні) критерії оцінювання (Додаток 2) розроблено відповідно до загальних критеріїв оцінювання з урахуванням характеристик груп загальних результатів відповідної галузі.

Вивчення фізики у 2025-2026 навчальному році для учнів **9 класів** закладів загальної середньої освіти здійснюватиметься за програмою «Фізика. 7-9 класи», яка була затверджена наказом Міністерства освіти і науки України № 804 від 07.06.2017 URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programi-5-9-klas-2017.html>

У **9 класах з поглибленим вивченням фізики** за навчальною програмою з фізики для 8-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням фізики, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 17.07.2013 № 983. Програму розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства

URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/fizika1.pdf>;

Навчання фізики і астрономії у **10-11 класах** у закладах загальної середньої освіти здійснюватиметься згідно з Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказ МОН № 408 від 20.04.2018 у редакції наказу МОН № 1493 від 28.11.2019). Для предмета «Фізика і астрономія» в 10 класі на рівні стандарту відводиться 3 тижневі години (**лише фізичний складник**), на профільному рівні – 7 тижневих годин (6 год фізика + 1 год астрономія), в 11 класі на рівні стандарту – 4 тижневі години (**3 фізичний складник + 1 астрономічний складник**), на профільному рівні – 7 тижневих годин (6 год фізика + 1 год астрономія).

Перелік програм для 10-11 класів:

- «Фізика і Астрономія. 10-11» (рівень стандарту та профільний рівень), авторського колективу під керівництвом Ляшенка О.І. URL: [\[https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv\]](https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv);

- «Фізика 10-11» (рівень стандарту та профільний рівень) авторського колективу під керівництвом Локтева В. М. має рівень стандарту та профільний рівень URL: [\[https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/fizika-10-11-avtorskij-kolektiv-pid-kerivnicztvom-lokteva-vm.pdf\]](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/fizika-10-11-avtorskij-kolektiv-pid-kerivnicztvom-lokteva-vm.pdf)

- «Астрономія» (рівень стандарту та профільний рівень) авторського колективу під керівництвом Яцків Я.Я. URL:

[\[https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/astromiya-avtorskij-kolektiv-pid-kerivnicztvom-yaczkiva-yaya.pdf\]](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/astromiya-avtorskij-kolektiv-pid-kerivnicztvom-yaczkiva-yaya.pdf)

Програма «Фізика і астрономія 10 -11 класи» авторського колективу під керівництвом Ляшенка О. І. поєднує фізичний і астрономічний компоненти, не втрачаючи при цьому своєрідності кожного з цих складників. У такому разі можливе послідовне або паралельне вивчення фізичного і астрономічного складників, а розподіл годин між ними здійснюється відповідно до навчальної програми; у навчальному плані зазначається один предмет (**«Фізика і астрономія»**); у додаток до свідоцтва про здобуття повної загальної середньої освіти виставляється одна оцінка; у класному журналі облік здійснюється окремо для фізичного і астрономічного складників, семестрова/річна оцінка виставляється на сторінці фізики з урахуванням тематичних оцінок з астрономії.

Ті заклади освіти, що обрали навчальні програми «Фізика. 10 -11 класи» авторського колективу під керівництвом Локтева В. М. та «Астрономія. 10 -11 клас» авторського колективу під керівництвом Яцківа Я. С. в робочих навчальних планах і журналах записують окремі предмети «Фізика» і, «Астрономія».

У додатку до свідоцтва про здобуття повної загальної середньої освіти зазначається **два предмети: «Фізика», «Астрономія».**

Вибір навчальних програм з фізики та астрономії з двох запропонованих варіантів здійснюється вчителем та затверджується рішенням педагогічної ради освітнього закладу і відображається в освітній програмі закладу освіти і навчальному плані.

Навчання **хімії** у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році здійснюватиметься за такими навчальними програмами:

- **9 класи** - Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Хімія. Затверджена наказом МОН від 07.06.2017 № 804. Програму розміщено на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України (<https://goo.gl/GDh9gC>);

- **9 класи з поглибленим вивченням хімії** - Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням хімії, затверджена наказом МОН від 17.07.2015 № 983. Програму розміщено на офіційному вебсайті Міністерства (<https://goo.gl/GDh9gC>);

- **10-11 класи** - Програма з хімії для 10-11 класів загальної середньої освіти. Рівень стандарту (затверджена наказом МОН від 23.10.2017 № 1407). Програму розміщено на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України (<https://goo.gl/fwh2BR>);

- **Профільний рівень** - Програма з хімії для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти. Профільний рівень (затверджена наказом МОН від 23.10.2017 № 1407). Програму розміщено на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України (<https://goo.gl/fwh2BR>).

При підготовці до уроку для урізноманітнення видів діяльності, оцінювання за групами результатів рекомендується використовувати надбання педагогів області:

1. Северінова А.М. та творча група авторів. Сучасний урок фізики. 8 клас: досліджуємо, моделюємо, подорожуємо. Методичний посібник. Черкаси: ЧОІПОПП ЧОР, 2025. 86с.

2. Северінова А.М. та творча група авторів. Сучасний урок фізики. 7 клас: досліджуємо, моделюємо, подорожуємо. Методичний посібник. Черкаси: ЧОІПОПП ЧОР, 2024. 79с.

3. «Робочий зошит з фізики 7 клас» Ляховецької Л.О., вчителя фізики Рацівського ліцею Чигиринської міської ради.

4. Навчально-методичний посібник «Завдання з хімії для оцінювання за групами результатів навчання учнів 7-8 класів НУШ» творчого колективу вчителів хімії Мошнівської сільської ради у складі.

5. Я готуюсь до уроку хімії: методичний посібник. 8 клас НУШ. / авторський колектив, керівник творчої групи А.М. Северінова. Черкаси: ЧОІПОПП ЧОР, 2025. 234с.

6. Я готуюсь до уроку хімії: методичний посібник. 7 клас НУШ. / авторський колектив, керівник творчої групи А.М. Северінова. Черкаси: ЧОІПОПП ЧОР, 2024.170с.

7. Фізика. Збірник компетентнісних завдань 7-9 клас : навчальне видання / А.М.Северінова (голова авт. кол.) та ін. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019.160 с.

8. Северінова А.М., Якуша Л.Г. Фізика на кухні. Експеримент в домашніх умовах. Програма курсу за вибором з фізики для 8 класу. Черкаси: ЧОІПОПП, 2021. 16с.

9. **STEM на уроках фізики 7-9 клас: методичний посібник** / А.М.Северінова (голова авт.кол.) та ін. Черкаси: ЧОІПОПП, 2022. 88 с.

10. Хімія. Збірник компетентнісних завдань 7-9 клас : збірник / А.М.Северінова (голова авт. кол.) та ін. - Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2020 - 116 с.

11. **STEM на уроках хімії 7-9 клас: методичний посібник.** / А.М.Северінова (голова авт.кол.) та ін. Черкаси: ЧОІПОПП, 2022. 156 с.

Матеріали знаходяться в електронній бібліотеці інституту URL: <http://library.ippro.com.ua/index.php/prirodnychna-osvitnya-galuz/fizika>, <http://library.ippro.com.ua/index.php/prirodnychna-osvitnya-galuz/khimiya>)

До використання рекомендуються такі цифрові ресурси:

- Вебквести. Фізика 8 клас НУШ. Ященко І.П., вчителя фізики Звенигородського опорного закладу загальної середньої освіти імені Тараса Шевченка Звенигородської міської ради Звенигородського району. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1u-DOYQnawATSc14PpsLly62vf27NIGUQ?usp=drive_link

- електронний посібник «Фізика. 8 клас. Збірник інтерактивних завдань. НУШ» Швидкої В.П., вчителя фізики і математики Балаклеївської філії №1 опорного закладу освіти «Балаклеївський ліцей імені Є.Гурлі». URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1UPbZPgHyrrLcShrYsPsR2as2PVdFhPRB?usp=sharing>

- електронний навчальний посібник для 7 класу НУШ «Діагностичні тестові завдання за групами результатів з тем: «Методи пізнання природи. Фізика як природнича наука» та «Механічний рух» Довгого О.А., вчителя фізики Смілянської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №12 Смілянської міської ради URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1LsppQUkEtrSdpvWbUSLqNfXqT-k-cgc>

- електронний навчальний посібник «Подорож по країні. Механічний рух». 7 клас НУШ Продайводи М.Л., учителя фізики Вергунівського ліцею Слобідської сільської ради Черкаського району Черкаської області URL: https://drive.google.com/drive/folders/1Q3pkX3wkIFKVCVNsGv7n3tF1TEMKLy5_?usp=sharing

- інтерактивний електронний підручник "Методи пізнання природи. Фізика як природничу наука" Гайдайчук Л.А., вчителя фізики Багачівської ліцею №1 Багачевської міської ради Черкаської області URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1UZIosvJYF-inaCXxzcl9T9JBk03yMxEb?usp=sharing>

- вебсайт «EdGames. Чотири стихії: наука в грі» творчої групи вчителів природничого напрямку Черкаської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №32 Черкаської міської ради URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1JPJpjam3adYaxv-fsuVUFKXqSPwHNjNH?usp=sharing>

- вебсайт «Лабораторний практикум розроблений до підручника Фізика 7 за редакцією Станіслава Довгого» Мозгової Ю.С., учителя фізики Канівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №1 імені Т.Г.Шевченка Канівської міської ради URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1loVNLpOBtZn8wbDpkUUOtU0eiRRtLmg>

- електронний навчальний посібник «Неймовірний світ фізики навколо тебе» Коваленко М.В., учителя фізики Комунального закладу «Гладківщинська гімназія Піщанської сільської ради Золотоніського району Черкаської області» URL: https://drive.google.com/drive/folders/1wnV18ZFOIPnIBAd2XpXBbGP2_MRtLnTA?usp=drive_link

- електронний навчальний посібник (збірник) "Експрес-контроль з фізики для учнів 7 класу (НУШ)" Лісняк О.В., Моргунової А.А., вчителів фізики Черкаської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №17 Черкаської міської ради URL: <https://drive>.

[google.com/drive/folders/18i_IUJS_m7-bwYmWlo-aTuuGH5B6wTIE?usp=sharing](https://drive.google.com/drive/folders/18i_IUJS_m7-bwYmWlo-aTuuGH5B6wTIE?usp=sharing)

- електронний освітній ресурс «Електричні явища. Фізика 8 клас НУШ» Зеленської Л.Б., вчителя фізики та математики Тернівського ліцею Тернівської сільської ради Черкаського району. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/18RJkVtSLR1Fvyn3YmlfeipdplAkk8-aE>

- електронний ресурс «Збірник STEM-проектів «Неймовірні STEM. Хімія» Хитрук А.Д., вчителя хімії Ятранівської філії Ладизинського ліцею Ладизинської сільської ради Уманського району URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1aR3J9D0aIFMM4OpIwYF5qoTq3hUfrcRa>

- електронний підручник «Від хімічних елементів до хімічних сполук» Буркацької Л.Г., вчителя хімії і біології Деньківського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – заклад дошкільної освіти» Золотоніської міської ради URL: https://drive.google.com/drive/folders/1_4DrZUBEmWjrlLeAOVDks6ViNtTYVDAf8?usp=sharing

- мультимедійний посібник "Вивчаємо хімію із задоволенням. 7 клас НУШ" Дашенко Н.П., учителя хімії Багачівської гімназії №1 Багачевської міської ради URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1XMGdkU43dI3ZhP5RYpnRt2t4XDEyP-1e?usp=sharing>

- вебквести «Хімічні лабіринти» Вовченко Т.І., учителя хімії Смілянського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа І ступеня – гімназія імені В.Т. Сенатора» (з дошкільним підрозділом) Смілянської міської ради URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1XHdGPDedSCqXmVn2posMN2I-sNJJRG6H?usp=sharing>

- електронний посібник з хімії «Хімічні реакції. 11 клас» Буз С.О., вчителя хімії Шполянського ліцею №1 Шполянської міської ради об'єднаної територіальної громади. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1Kmztld8glx7-FtAKVGjRVYQ3CDFzAoY4>

Враховуючи подані методичні поради, кожен учитель фізики і хімії закладів освіти Черкаської

області зможе швидко вибудувати траєкторію освітнього процесу і підвищити свій професійний рівень. Удачі, творчих успіхів і мирного неба у новому навчальному році.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392). URL: <https://cutt.ly/4ZXGLgo>

2. Державний стандарт базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898). URL: <https://cutt.ly/WHyJPDj>

3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (Київ, 16.01.2020 № 463-IX). URL: <https://cutt.ly/PHYHnib>

5. Орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 № 1222). URL: <https://cutt.ly/XZXJs8l>

9. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115). URL: <https://cutt.ly/zDY2Bdp>

11. Типові освітні програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405). URL: <https://cutt.ly/EZXLfZN>

12. Типові освітні програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408). URL: <https://cutt.ly/1ZXZpsF>

13. Методичні рекомендації МОН України для ПІЛОТНИХ закладів загальної середньої освіти https://znayshov.com/News/Details/metodychni-rekomendatsii-mon-ukrainy-dlia-pilotnykh-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity#google_vignette

Любов ДАНИЛЕНКО,

методист лабораторії природничо-математичних дисциплін комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ БІОЛОГІЇ У 8 КЛАСІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У 2025/2026 навчальному році продовжується реформа загальної середньої освіти відповідно до «Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа» (2016 р.), а саме: здійснюється впровадження другого циклу предметного навчання Державного стандарту базової середньої освіти (природничі освітні галузі – біологія, 8 клас).

Зазначимо, що вчителі біології Черкащини у новому навчальному році будуть викладати предмет «Біологія» у 8-му за такими обраними ними **модельними програмами:**

- модельна навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Балан П.Г., Кулініч О.М., Юрченко Л.П.);

- модельна навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Соболь В.І.);

- модельна навчальна програма (авт. Самойлов А.М., Тагліна О.В., Утевська О.М.).

- Програми у 8-му класі розраховані на 2,5 год. на тиждень, орієнтовно 87,5 годин на рік (години на вивчення тем, розділів вчитель розподіляє самостійно).

Зауважимо, що вчителі біології на основі вибраних модельних навчальних програм розробляють навчальні програми, які затверджуються педагогічною радою закладу освіти. При цьому вчителі біології мають право внести до їх змісту не більше 20% змін у програмовому навчальному матеріалі.